

OPPILAANOHAUS

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaan, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilasta tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilas oppii tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilasta kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja erilaisten verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. TET-jaksojen ajankohdat ja kesto kirjataan koulun toimintasuunnitelmaan lukuvuosittain. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustuminen tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Oppilasta rohkaistaan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, kokemuksellisuus,

tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu - ja yhteistyötaitoja.

Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä. Koulutuksen ja työelämän yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimiseen soveltuvat toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja draaman sekä tarinoiden käyttö. Oppilaanohjauksessa erilaisia työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden.

Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä.

Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Helsingin opetusvirasto ja muut pääkaupunkiseudun koulutuksenjärjestäjät tarjoavat kattavasti toisen asteen opiskeluvaihtoehtoja sekä joustavia oppimispolkuja, esimerkiksi ammatilliset erityisoppilaitokset, erilaiset nivelvaiheen koulutukset sekä nuorten oppisopimuskoulutus. Stadilainen toimintaympäristö ohjauksessa vaatii hyvin suunniteltua yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioidaan koulutusvaihtoehtojen moninaisuus ja perheiden kieli- ja kulttuuritaustat.

Monipuoliset vaihtoehdot tuovat peruskoulun ohjaukseen haastetta ja jokaiselle oppilaalle tulee varata riittävästi henkilökohtaista- ja pienryhmäohjausta erilaisten opintopolkujen pohtimiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaanohjauksessa huomioidaan oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti oppilaan opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään

erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolella jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset ja tuen tarve. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisesta mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevan oppilaan ohjaus on henkilökohtaista ja säännöllistä. Tavoitteet pilkotaan pienempiin osatavoitteisiin. Erityisen tuen piirissä olevalle oppilaalle elämäntaidot, kuten ajankäyttö, tunnetaidot, asiointitaidot ja vuorovaikutus eri tilanteissa, ovat keskeinen osa ohjausta.

Erityisen tuen oppilaan tukiverkosto otetaan mukaan jatko-opintojen suunnitteluun. Oppilaalle tehdään HOJKS:n yhteydessä siirtymäsuunnitelma, jossa suunnitellaan yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen kanssa tuki jatko-opintojen alkaessa sekä vastaanotto ja perehdyttäminen uudessa oppilaitoksessa.

Kielitietoisien koulun näkökulmasta huolehditaan, että oppilas ja huoltaja tuntevat Suomen koulutusjärjestelmän sekä ymmärtävät jatko-opintoihin ja työelämään liittyvät keskeiset käsitteet.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista.

Oppilasta ohjataan arvioimaan omia valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan. Lisäksi oppilas pohtii oman ohjaustarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilasta ohjataan tiedostamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta omiin valintoihinsa ja päätöksiinsä.

Oppilas kykenee arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Hän pystyy arvioimaan eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Oppilas tiedostaa erilaisten itsearviointimenetelmien ja välineiden taustat sekä tunnistaa niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Hän myös tuntee tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä osaa hakea tarvitsemiaan ohjauspalveluita.

Oppilaan päättötodistukseen tulee maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

Ilmiöoppiminen oppilaanohjauksessa

Oppilaanohjaus soveltuu monissa erilaisissa ilmiöpohjaisissa kokonaisuuksissa työskentelemään eri oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen oppilaanohjauksen näkökulmasta

L1 – Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilasta ohjataan pohtimaan omaan opiskeluun ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä ilmiöitä useista eri näkökulmista vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilas harjoittelee hakemaan oppilaanohjauksen kannalta merkityksellistä tietoa monista eri tietolähteistä ja hyödyntämään tätä tietoa omassa tulevaisuuden suunnittelussaan.

L2 – Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilasta ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus myönteisenä voimavarana ja oman tulevan opiskelu- ja työuran mahdollisuutena

L3 – Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta kannustetaan huolehtimaan omasta itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman ajankäyttönsä hallintaa sekä pohtimaan yhteistyötaitojen merkitystä koulussa ja työelämässä.

L4 – Monilukutaito

Oppilas syventää tietämystään oppilaanohjauksen tietolähteistä ja tiedon tuottamisen välineistä. Oppilas tarkastelee kriittisesti tietolähteitä, esimerkiksi tunnistaa eron virallisesti ja tieteellisesti tuotetun tiedon ja muiden tietolähteiden välillä.

L5 – Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilas syventää osaamista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä tiedon hankinnan, käsittelyn ja tuottamisen välineenä. Oppilas arvioi erilaisia verkkoympäristöjä, sovelluksia ja verkostoja. Oppilas arvioi tieto- ja viestintäteknologian hyötyjä ja haasteita oppilaanohjauksen ja oman urasuunnittelun näkökulmasta.

L6 – Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Oppilas saa yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilas saa kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjäyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.

L7 – Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys itselle ja lähiympäristölle

Oppilaanohjauksen sisällöt

S1 – Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 – Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 – Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 – Työelämään tutustuminen. Oppilas suorittaa koulun ulkopuolisen TET-jakson vuosittain laadittavassa toimintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä.

Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 – Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan.

Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Vuosiluokan 7 ja 8 laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Osallisuus ja aktiivinen toiminta Oppilasta autetaan muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehitetään oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tuetaan oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	L1, L3, L7	S1, S2
T2 Oppimaan oppimisen taidot Oppilaita kannustetaan ja ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.	L1	S1, S2
T3 Elinikäinen oppiminen Luodaan edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan	L1	S1, S2
T4 Itsetuntemus Oppilasta ohjataan tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.	L3	S2
T5 Tavoitteiden asettaminen Oppilasta ohjataan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.	L1, L3	S2, S5
T6 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta autetaan ymmärtämään työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistetään oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojensa sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta.	L6, L7	S2, S3, S5
T7 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta ohjataan kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.	L4, L5, L6	S2, S3, S4, S5

T8 Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilas ja hänen huoltajansa saavat tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista. Oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta kehitetään.	L4, L5	S4, S5
T9 Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilasta ohjataan käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta.	L4, L5, L6	S2, S3, S5
T10 Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys Oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa tuetaan. Oppilaan kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa vahvistetaan. Oppilasta opastetaan hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työmahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	L2	S4, S5

Vuosiluokan 9 laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Osallisuus ja aktiivinen toiminta Oppilasta autetaan muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehitetään oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tuetaan oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	L1, L3, L7	S1, S2
T2 Oppimaan oppimisen taidot Oppilaita kannustetaan ja ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.	L1	S1
T3 Elinikäinen oppiminen Luodaan edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan	L1	S1, S2
T4 Itsetuntemus Oppilasta ohjataan tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.	L3	S2

T5 Tavoitteiden asettaminen Oppilasta ohjataan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.	L1, L3	S2, S5
T6 Työelämään suuntautuva oppiminen Oppilasta autetaan ymmärtämään työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistetään oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojensa sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta.	L6, L7	S2, S3, S5
T7 Työelämään suuntautuva oppiminen	L4, L5, L6	S2, S3, S4, S5
Oppilasta ohjataan kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.		
T8 Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilas ja hänen huoltajansa saavat tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista. Oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta kehitetään.	L4, L5	S4, S5
T9 Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa Oppilasta ohjataan käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta.	L4, L5, L6 .	S2, S3, S5
T10 Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys Oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa tuetaan. Oppilaan kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa vahvistetaan. Oppilasta opastetaan hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	L2	S4, S5